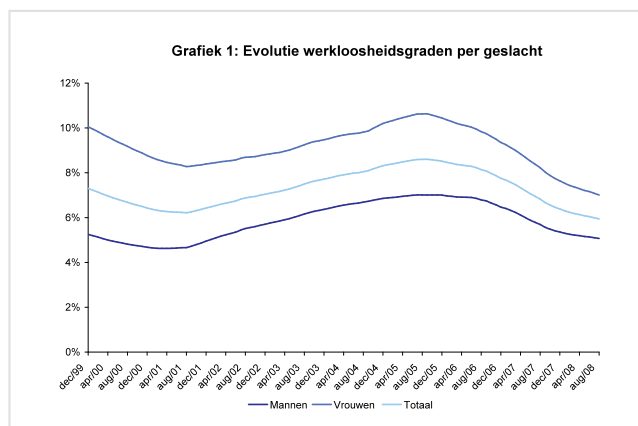

Slimme vrouwen benen mannen bij

De arbeidsmarktsituatie van mannen en vrouwen is nog steeds niet gelijk, zo blijkt uit recent onderzoek van VDAB¹. Niet alleen hebben werkzoekende vrouwen minder kans om vlot werk te vinden, het duurt ook gemiddeld langer vooraleer zij aan de slag gaan. Om evenveel kans op werk te maken als hun mannelijke lotgenoten hebben vrouwen een hoger scholingsniveau nodig. Niet toevallig blijft de werkloosheidsgraad van de vrouwen nog steeds een stuk hoger liggen dan die van de mannen. En toch: het verschil in werkloosheidsgraad van mannen en vrouwen wordt alsmaar kleiner. Dit kan paradoxaal lijken maar is dat niet. Extra inzet op de schoolbanken kan ongelijke kansen op de arbeidsmarkt compenseren, zo blijkt.

Een slinkende genderkloof

De genderkloof in de werkloosheidsgraad van mannen en vrouwen leidt een hardnekkig bestaan. Toch verkleint het verschil in de werkloosheidsstatistieken jaar na jaar. Eind augustus 2008 bedroeg de werkloosheidsgraad in Vlaanderen 6,54%. De mannelijke werkloosheidsgraad bedroeg 5,48%, meer dan twee procentpunten lager dan de vrouwelijke die afklopte op 7,83%. Een verschil van 2,35 procentpunten is nog aanzienlijk, **Grafiek 1** bewijst echter dat

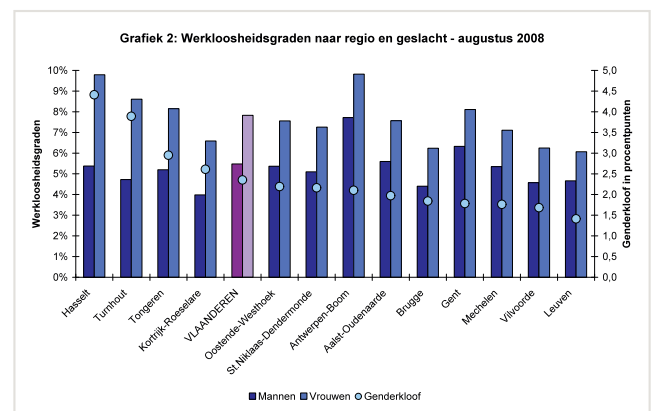
deze kloof wel steeds kleiner wordt. Rond de eeuwwisseling was het verschil zelfs nog dubbel zo groot².

Dat de huidige werkloosheidsgraad lager ligt dan die van 2000 en 2001, de vorige periode van hoogconjunctuur, blijkt zelfs volledig de verdienste te zijn van de vrouwen. De mannelijke werkloosheid heeft het peil van 2001 nog niet bereikt.

Ook de kloof tussen de werkzaamheidsgraden van mannen en vrouwen is de afgelopen jaren verkleind. De mannelijke werkzaamheidsgraad bedroeg in het vierde kwartaal van vorig jaar 72,3%, de vrouwelijke scoorde met 59,8% nog beduidend lager³. Eind 2000 was deze kloof met 18,2 procentpunten nog aanzienlijk groter. Het verdwijnen van deze genderkloof zal echter nog niet voor morgen zijn. De keuze om niet te participeren aan de arbeidsmarkt en om de zorg voor de kinderen op zich te nemen blijft immers nog steeds sterk genderbepaald.

Sterke regionale verschillen

Grafiek 2 toont de werkloosheidsgraden voor de verschillende Vlaamse regio's. De genderkloof is duidelijk niet overal even groot. Slechts in vier regio's is het verschil groter dan het Vlaamse gemiddelde. Koploper is regio Hasselt waar het verschil tussen mannen en vrouwen nog 4,41 procentpunten bedraagt. Het hoge aantal oudere en laaggeschoolde vrouwen verklaart dit verschil, een historische erfenis uit de tijd dat de Limburgse economie nog bijna volledig bestond uit de primaire en secundaire sector. Een verschil van meer dan vier procentpunten is nog veel, de laatste jaren is er echter al een enorme vooruitgang geboekt. In 1999 bedroeg de genderkloof in de werkloosheidsgraden van Hasselt nog ongeveer tien procentpunten.

² Zo bedroeg het verschil nog 5,42 procentpunten in augustus 1999. Om seizoensschommelingen uit te vlakken werd gebruik gemaakt van voortschrijdende gemiddeldes over twaalf maanden.
³ Bron: Steunpunt WSE

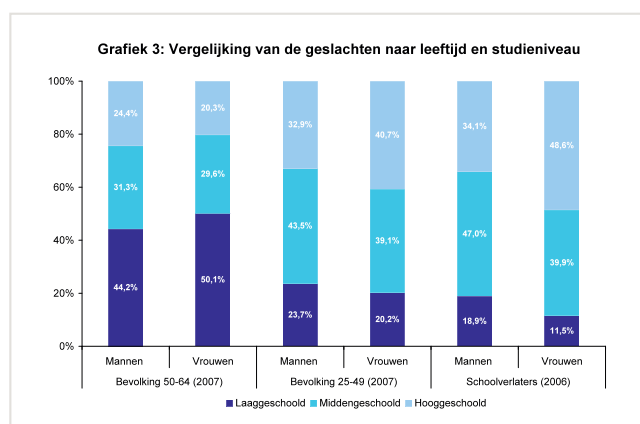
Ook Turnhout en Tongeren kampen met een historische gegroeid hoog aantal laaggeschoolde vrouwen. Met de openvolging van de generaties wordt ook daar de kloof snel kleiner. Uit de grafiek blijkt ook dat zonder deze hoge vrouwelijke werkloosheid de regio's Hasselt, Turnhout en Tongeren, regio's die nog vaak als economisch zwakkere regio's worden gezien, qua werkloosheid niet ver achter zouden blijven op de Vlaamse topregio's.

De meeste regio's mogen dan wel beter scoren dan het Vlaamse gemiddelde, voorlopig is er nog geen enkele regio waar deze genderkloof al volledig verdwenen is. Leuven is de regio waar de genderkloof in de werkloosheidsgraden met 1,41 procentpunten het kleinst is. Dat deze regio het best scoort is in belangrijke mate te danken aan de stad Leuven, één van de zes gemeenten in Vlaanderen waar de vrouwelijke werkloosheidsgraad lager ligt dan de mannelijke. Dat Leuven, de stad die de grootste universiteit van Vlaanderen herbergt, tot deze uitzonderingen behoort is geen toeval.

De kracht van een diploma

Dat werkzoekende vrouwen het moeilijker hebben om een baan te vinden dan mannelijke werkzoekenden en desondanks de werkloosheid bij de vrouwen sneller daalt dan bij de mannen, wordt immers verklaard door het overwicht van de vrouwen in het hoger onderwijs. Waar de universiteiten en hogescholen niet eens een eeuw geleden nog exclusief mannelijke bastions waren is vandaag eerder het tegendeel waar. Niet minder dan 58,4% van de hooggeschoolde schoolverlaters in 2006 waren vrouwen⁴.

Grafiek 3 toont het toegenomen scholingsniveau van de Vlaamse bevolking, opgedeeld naar geslacht. Het aandeel midden- en hooggeschoolden neemt met elke generatie toe, zowel bij mannen als bij vrouwen. Het gemiddelde scholingsniveau van de vrouwen is echter veel sneller gestegen dan dat van de mannen. De huidige generatie 50-plussers is mogelijk de laatste generatie waar het aandeel hooggeschoolde mannen hoger ligt dan het aandeel hooggeschoolde vrouwen.

Bron bevolkingscijfers: Steunpunt WSE, Bron cijfers schoolverlaters: VDAB

De jaarlijkse Studie Schoolverlaters bewijst dat de voorsprong van de vrouwen nog elk jaar toeneemt.⁵ Net niet de helft (48,6%) van alle vrouwelijke schoolverlaters in 2006 hadden een diploma uit het hoger onderwijs, terwijl dat aandeel bij de mannen slechts 34,1% bedroeg.

Hooggeschoolde vrouwen mogen in hun zoektocht naar werk dan nog steeds iets slechter scoren dan hun mannelijke collega's, ze scoren echter wel beter dan laag- of middengeschoolde lotgenoten, vrouwen of mannen. Omwille van het hogere aandeel hooggeschoolde vrouwen en het lagere aandeel vrouwen zonder diploma dat jaarlijks de arbeidsmarkt betreedt vertaalt dit competitieve nadeel zich niet in een groeiende genderkloof.

De genderkloof gedicht?

Hogescholen en universiteiten werden al door de vrouwen veroverd, bijgevolg lijkt het slechts een kwestie van tijd voor de arbeidsmarkt volgt. Toch blijven er nog onderbenutte mogelijkheden. Dat hooggeschoolde vrouwen nog steeds iets slechter scoren dan hun mannelijke collega's is deels te wijten aan de keuze voor economisch minder interessante studierichtingen⁶.

De verovering van de arbeidsmarkt behelst echter meer dan een daling van de werkloosheidsgraad. Het zogenaamde "glazen plafond" speelt vrouwen nog steeds parten bij de uitbouw van hun carrière. Over de promotie- en opleidingskansen van werkende vrouwen zeggen deze cijfers natuurlijk niets. Wat de cijfers wel bewijzen is dat het behalen van een diploma wel degelijk loont. Een hoger diploma blijft een cruciaal wapen in elke emancipatiestrijd. Voor laaggeschoolde arbeidskrachten, man of vrouw, autochtoon of allochtoon, zijn er op de complexer wordende arbeidsmarkt immers minder mogelijkheden.

⁵ Vergelijking met de bevolkingscijfers van de -25-jarigen is niet zinvol omdat velen onder hen nog aan het studeren zijn. Ook vergelijking met de beroepsactieve -25-jarigen zou het gemiddelde scholingsniveau van deze leeftijdsgroep sterk onderschatten.

⁶ Zie Werkzoekende Schoolverlaters in Vlaanderen, studie 2006-2007. www.vdab.be/trends/schoolverlaters.shtml

Meer informatie:

VDAB, Studiedienst,
Keizerslaan 11, 1000 Brussel
Tel. 02 506 13 76
Gsm 0484 15 65 55
E-mail: studiedienst@vdab.be
www.vdab.be/trends/ontcijfert/